

آغاز برگزاری دوره فیلمسازی انجمن سینمای جوانان

دوره هفت‌ماهه فیلمسازی انجمن سینمای جوانان ایران بعد از حدود سه سال تأخیر در برگزاری به دلیل شرایط کرونا، با برگزاری آزمون ورودی در ۲۷آبان‌ماه ۱۴۰۱ از تمامی ۵۸ دفتر انجمن کلید می‌خورد و علاقه‌مندان به سینما می‌توانند با مراجعه به دفاتر انجمن سینمای جوانان برای شرکت در آزمون و نام‌نویسی در دوره فیلمسازی اقدام کنند.

پیش از این قرار بود این آزمون در تاریخ جمعه ۱۳آبان ۱۴۰۱ برگزار شود که به دلیل استقبال مخاطبان و درخواست برای تمدید مهلت نام‌نویسی، از این تاریخ به جمعه ۲۷آبان ۱۴۰۱ تغییر کرد. شرکت در آزمون هیچ محدودیتی ندارد و علاقه‌مندان به سینما می‌توانند در آزمون جامع که ۲۷آبان در تمام دفاتر انجمن سینمای جوانان ایران برگزار می‌شود، شرکت کنند.

در گفت‌وگو با ۲ برگزیده سی‌ونهمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران مطرح شد

کشف استعداد برای آینده فیلمسازی

سی‌ونهمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران که به تازگی با معرفی برگزیدگان بخش‌های مختلف به کار خود پایان داد، به سیاق سال‌ها و دوره‌های گذشته، ضمن معرفی استعدادهای تازه فیلمسازی که پشتوانه قابل‌ اعتنایی برای سینمای بلند و حرفه‌ای ایران هستند، در بحث تنوع ژانر هم چشمگیرتر

از همیشه عمل کرد و با وجود برخی آزمون و خطاها در این زمینه، نویدبخش روندی مثبت در ادامه شد. در گفت‌وگو با دو فیلمساز موفق این دوره فیلم کوتاه تهران، هم درباره تنوع ژانر صحبت کردیم و هم درباره جایگاه جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران در کشف استعدادها از مناطق مختلف کشور و تأثیرات این حضور در ادامه مسیر و آینده حرفه‌ای فیلمسازان.

عطا مجابی که مدیر امور بین‌الملل انجمن سینمای جوانان ایران هم هست، برای نوشتن فیلمنامه فیلم «جناکات» که جزو صدرنشینان آرای مردمی بود، برنده برگ زرین بهترین فیلمنامه اقتباسی شد و مانا پاک‌سرشت هم به خاطر ساخت فیلم «وقفه» و به دلیل نگاه متفاوت به مساله زنان در جامعه امروز، جایزه ویژه دبیر جشنواره را دریافت کرد.

فیلم «وقفه» به کارگردانی مانا پاک‌سرشت به دلیل نگاه متفاوت به مساله زنان در جامعه امروز، جایزه ویژه دبیر سی و نهمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران را به خود اختصاص داد. این درام اجتماعی، هفتمین فیلم کوتاه پاک‌سرشت به عنوان کارگردان است. این فیلمساز با وجود این که اثرش را در قالب اجتماعی ساخته، اما درباره تنوع ژانر در دوره اخیر جشنواره فیلم کوتاه تهران به «جام‌جم» گفت؛ قطعاً حضور فیلم‌هایی در ژانرهای مختلف در جشنواره‌ها از جمله جشنواره فیلم کوتاه تهران خیلی موثر است و باعث تنوع ساختاری و روایی آثار می‌شود. منتها به نظر نباید این توجه ژانری به قیمت‌کنارگذاشتن درام‌های خوب اجتماعی باشد.

این که فیلم‌هایی در ژانرهای کمدی، جنایی، وحشت و ... داشته باشیم، خیلی هم خوب است و این گوناگونی حال و هوای متفاوتی به فیلم‌ها می‌دهد، اما باید به جز مولفه‌های ژانری، به کلیت یک فیلم و نحوه روایت آنها هم توجه شود.

البته صحبتیم در این زمینه کلی و مربوط به همه جشنواره‌هاست و منحصرا درباره جشنواره فیلم کوتاه تهران نمی‌زنم. چون اتفاقا به جز مجموعه فیلم‌های جذابی که در ژانرهای مختلف در بخش داستانی حضور داشتند، درام‌های اجتماعی هم در جشنواره حاضر بودند و مخاطبان را جذب کردند. به نظر این گوناگونی فضاها و قصه‌ها خیلی جذاب بود و خودم از تماشای این همه فیلم متنوع و در قالب‌ها و ژانرهای مختلف لذت بردم. به نظر خیلی جرات و جسارت می‌خواهد که فیلمسازان به ژانرهایی ورود کنند که در سینمای ایران خیلی کمتر سراغ آن می‌روند و به آن بها می‌دهند. این جسارت و قدرت را امسال در خیلی از فیلمسازان جشنواره فیلم کوتاه تهران دیدیم و برای همه ما فعالان و مخاطبان این عرصه واقعا لذتبخش بود.

«تاجر عاشق» در راه سینماحقیقت

«تاجر عاشق» به کارگردانی رهبر قنبری روایتی از زندگی و فعالیت‌های حاج مهدی ابراهیمی‌دریانی، اولین بانی سوپرمارکت‌های دریانی است. رهبر قنبری، کارگردان مستند تاجر عاشق از تازه‌ترین تولیدات مرکز گسترش سینمای مستند، تجربی و پویانمایی درباره این اثر گفت؛ این مستند درباره زندگی حاج مهدی ابراهیمی‌دریانی بنیانگذار و سازنده شهرآرا و به عنوان اولین شهرک‌ساز ایران و بانی محلات مهمی مانند شهرآرا، ستارخان، باقرخان، پاترینس لوموموبا ۱۵درصد از شهرک اکباتان است. دریانی به کشورهای مختلفی مانند باکو، قفقاز، ترکیه، ارمنستان و... مهاجرت کرد و سال‌ها بعد پس از بازگشت به ایران و تهران قهوه‌خانه‌ای باز می‌کند که به تدریج تجارت جای را در پیش می‌گیرد و یکی از تجار بزرگ جای و همچنین فرش می‌شود. تمامی مراحل این مستند به پایان رسیده و آماده نمایش است. همچنین به مرکز گسترش برای حضور در جشنواره سینماحقیقت تحویل داده شده است./ جام‌جم

جشنواره

تمدید مهلت ثبت‌نام در جشنواره فیلم‌رشد

مهلت ارسال آثار به بخش‌های مختلف پنجاه‌ودومین جشنواره بین‌المللی فیلم رشد تا ۱۹آبان ماه تمدید شد. این جشنواره امسال در سه بخش اصلی بین‌الملل، معلمان فیلمساز و دانش‌آموزان فیلمساز توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی برگزار می‌شود. در این دوره سه جایزه ویژه به آثاری در موضوعات «مدرسه، مبدأ پیشرفت اسلامی-ایرانی و الهام‌بخش جهان اسلام»، «نشان ویژه ایثار و از خودگذشتگی (شهید علی‌لندی)» اهدا خواهد شد. به گفته مسئولان برگزاری این دوره از جشنواره بین‌المللی فیلم رشد، فیلم‌های دارای طراحی آموزشی هدفمند و کاربردی، با بیانی خلاقانه و اثربخش برای پشتیبانی از نظام تعلیم و تربیت و برنامه درسی ملی به طور ویژه توجه خواهد داشت. پنجاه‌ودومین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم‌های علمی، آموزشی و تربیتی رشد از هفتم تا یازدهم آذر در مجتمع فرهنگی سینما فلسطین برگزار خواهد شد. علاقه‌مندان به حضور در این جشنواره می‌توانند آثار خود را تا نهم آبان‌ماه به دبیرخانه جشنواره ارسال کنند./ جام‌جم

مانا پاک‌سرشت هنگام دریافت جایزه ویژه دبیر جشنواره فیلم کوتاه تهران

مناطق مختلف کشور و تأثیرش در آینده حرفه‌ای این فیلمسازان گفت؛ تأثیر جشنواره فیلم کوتاه در این کشف استعداد غیرقابل انکار است و می‌توان با مرور دوره‌های قبلی این رویداد هم به تأثیر جشنواره برآینده فیلمسازان رسید. ضمن این‌که بسیاری از کارگردان‌های مطرح و شناخته‌شده سینمای ایران اهل شهرستان‌های مختلف هستند و تعداد کارگردان‌های اهل تهران کم است. خوشبختانه جشنواره فیلم کوتاه تهران، دریچه‌ای را به سمت علاقه‌مندان سینما باز کرده که می‌توانند به راحتی خود را محک بزنند و اگر استعدادی داشته باشند، بدون هیچ فیلتر و بدون هیچ پارتی بازی و زد و بند ی وارد سینما شوند. خیلی از فیلمسازان موفق و نام‌آشنا در این سال‌های سینمای ایران، دانش‌آموخته دفاتر مختلف انجمن سینمای جوانان هستند و در دوره‌های جشنواره فیلم کوتاه تهران حضور داشتند و جایزه گرفتند.

مانا پاک سرشت، به جز کارگردانی فیلم «وقفه» به عنوان بازیگر هم در کار حضور داشت. او درباره بازیگری و کارگردانی همزمان گفت؛ با این‌که کار بازیگری هم انجام می‌دهم، اما تا به حال در فیلم‌های کوتاهی که ساختم، بازی نکرده بودم. تا آخرین لحظه هم نمی‌خواستم این اتفاق بیفتد و در فیلم خودم بازی کنم، اما چون نتوانستم بازیگر موردنظرم را پیدا کنم، مجبور به این کار شدم که برایم جالش خیلی بزرگی بود و مرا خسته کرد. حتی اواسط فیلم، از این کار ناامید هم شدم، اما خوشبختانه آن طور که مخاطبان گفتند، نتیجه‌کار مثبت بود.

رغبت بیشتری به ژانر

یکی از فیلم‌های محبوب و پرمخاطب سی و نهمین دوره جشنواره فیلم کوتاه تهران «جناکات» به نویسندگی و کارگردانی عطا مجابی بود. این فیلم که برگ زرین بهترین فیلمنامه اقتباسی را دریافت کرد، با نگاهی به رمان مشهور «جنایت و مکافات» نوشته داستایوفسکی

برگزاری آزمون ۲۷ آبان ۱۴۰۱

برای حضور در این آزمون باید به صورت حضوری یا تلفنی به دفتر انجمن سینمای جوانان در شهر خود مراجعه کنند و مراحل نام‌نویسی را پشت سر گذارند. دوره فیلمسازی در سال‌های قبل در ۳۵۸ ساعت برنامه‌ریزی شده بود که سال ۱۴۰۱ با اضافه شدن نشست‌های فرهنگی و پژوهشی به عنوان یک درس میان‌رشته‌ای، مدت این دوره به ۴۰۰ ساعت افزایش یافته است./ جام‌جم

نوشته و ساخته شد و از این نظر هم قابلیت توجه و اشاره دارد. نکته مهم دیگر درباره جناکات، بهره‌گیری‌اش از فضای ژانری است و مجابی با ارجاعات و اشاراتی به فضای نوآر، جنایی و فانتزی و ترکیب دلپذیر آنها فیلمش را ساخت. از این نویسنده و کارگردان درباره تنوع ژانری مشهود در این دوره جشنواره فیلم کوتاه تهران پرسیدیم و این‌که چقدر این گوناگونی قالبی و ساختاری آزمون و خطایی بود و می‌توان به ادامه راه امیدوار بود. مجابی درباره این موضوع و در پاسخ به این سؤالات به جام‌جم گفت؛ تنوع ژانر همیشه بین فیلمسازان فیلم کوتاه طرفدار داشت و ما هر سال در این حوزه و به ویژه در جشنواره فیلم کوتاه تهران، آثار خوبی در این زمینه داشتیم، اما شاید به اندازه‌ای که باید و لازم بود، به آنها توجه نمی‌شد. اتفاقا فیلمسازانی که در این حیطه و در ژانرهای مختلف فیلم می‌ساختند، همدیگر را پیدا می‌کردند. خودم طی سال‌ها در شهرهایی مثل شیراز، تبریز، زنجان، یوشهر و شهرهای مختلف با دوستان فیلمسازی آشنا شدم که در فضاهای گوناگون فیلم کار و سینمای ژانر را پیگیری می‌کردند. خوشبختانه اتفاقی که امسال در سی و نهمین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران افتاد، این بود که توجه ویژه‌ای به وجه فرمال و شکل‌گرای سینما شد. برای همین، این فیلم‌ها با رغبت بیشتری تولید و به خوبی هم دیده شد اما این‌که آیا در سال اول این تأکید و توجه ویژه، همه آثار کیفیت لازم و مناسب را در ژانرهای مختلف تولید شده داشتند و از همه بضاعت‌های‌مان در

عرصه فیلم کوتاه و در جشنواره فیلم کوتاه تهران استفاده کردیم یا نه، قطعاً ایده‌آل نبود و می‌توان گفت بضاعت ما خیلی بیشتر از این‌هاست اما همین حضور و مشارکت و این حجم از فیلم‌های ساخته شده در ژانرهای مختلف بسیار امیدوارکننده است و تعدادی از فیلم‌هایی که در این دوره جشنواره و با این مختصات دیدم، واقعا شگفت‌انگیز بودند. به ویژه این‌که خیلی از این فیلمسازان، فیلم اول یا دوم‌شان بود و نشان دادند در ادامه و در فیلم‌های بعدی می‌توانیم شاهد شکوفایی بیشتر استعدادها و درخشش آنها باشیم. نکته مهم و قابل اشاره این‌که جشنواره فیلم کوتاه تهران همیشه معرفی‌کننده چهره‌ها و استعداد‌های تازه در عرصه فیلمسازی و سینمای کشور بود. پیرو این پیشینه، امسال هم این اتفاق افتاد و این جشنواره کارش را در این زمینه به درستی انجام داد و استعداد‌های جوانی را به سینمای ایران معرفی کرد.

نیروی انسانی و گستردگی اقلیمی

مجابی درباره تنوع اقلیمی فیلمسازان حاضر در جشنواره فیلم کوتاه تهران و مشارکت از شهرهای مختلف کشور هم توضیح داد؛ ما غیر از نیروی انسانی چیزی در انجمن سینمای جوان نداریم. انجمن سینمای جوانان ایران که میز، تخته، بخشنامه و ساختمان نیست، بلکه با مجموعه‌ای از انسان‌ها مواجهیم که خوشبختانه در سراسر کشور پراکنده شدند و حضور دارند و هرکدام از اقلیم خودشان وزیت بوم شخصی خودشان آثاری را تولید می‌کنند و در جشنواره فیلم کوتاه تهران حاضر می‌شوند. واقعا این گستردگی فیلمسازان در نقاط مختلف کشور امیدوارکننده است. آن چیزی که به‌شخصه برای من دلگهرانی دارد، این‌است که طی این سال‌ها ما استعداد‌های خوبی را از اقلیم‌های مختلف ایران داشتیم اما متأسفانه فرصتی که بتواند در شهر خودشان به حیات حرفه‌ای خود ادامه دهند، کمتر و سخت‌تر داشتند. برای همین بعد از چند سال مجبور به مهاجرت به پایتخت شدند. البته باتوجه به این‌که ما در کشوری در خاورمیانه با تحریم‌ها و محدودیت زندگی می‌کنیم، قابل درک است اما فکر می‌کنم به هر حال این مساله تبعاتی دارد. درحالی‌که در برخی کشورها به‌شکل ایده‌آل، لزومی ندارد که شما برای ادامه فعالیت فیلمسازی در سینمای حرفه‌ای حتماً به پایتخت مهاجرت کنید و می‌توانید این کار را در شهر و محل زندگی خودتان هم انجام دهید. به نظرم شاید پیشنهاد و راهکار رفع این معضل این باشد، همان‌طور که انجمن سینمای جوانان ایران دفاتری را در نقاط مختلف کشور برای کشف استعداد و فعالیت‌های فیلمسازی در عرصه فیلم کوتاه دارد، سازمان سینمایی یا بنیاد سینمایی فارابی هم باید بتوانند به‌صورت منطقه‌ای چنین چیزی را پوشش دهند تا هم ترافیک کمتری از فیلمسازان در تهران داشته باشیم و هم شاید فرصت فیلمسازی حرفه‌ای و ساخت فیلم بلند در سراسر کشور فراهم شود.

قاب

نوش جان‌ش

اگرچه جایزه برگ زرین بهترین فیلم سی‌ونهمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران در بخش مسابقه سینمای ایران به فیلم «اندره»، به کارگردانی امیر پذیرفته رسید، اما بیشترین جایزه‌ها را فیلم «نوشابه مشکی» از باشگاه فیلم سوربه به خانه برد. این فیلم که از قصه با توجهی ویژه به ژانر، در قالب کمدی و در فضای دفاع مقدس روایت می‌شد، چهار جایزه بهترین کارگردانی داستانی، بهترین تدوین، بهترین طراحی جلوه‌های ویژه و بهترین فیلم از نگاه مخاطبان را به خود اختصاص داد. معمولاً راه تماشاگران، منتقدان و داوران خیلی یکی نیست؛ برای همین اگر فیلمی مثل نوشابه مشکی توانست نظر مثبت همه این گروه‌ها را جلب کند، کاری کرده کارستارن.

به هر حال امیرمسعود حسینی توانسته از منابع موجود و آرا و نظرات این بزرگان بهره بگیرد و تلاش کند با طرح کردن افسانه‌ها و روایت‌های عامیانه که اتفاقا در کتاب‌های تاریخی و ادبی و حتی تذکره‌ها نیز آمده است به صورت تصویری پرده از تناقض‌ها بردارد. فیلمنامه او متن یکدستی دارد به دلیل این‌که منابع خوبی در اختیار داشته و همه‌جانبه به این شخصیت نگریسته است. نریش یا تک‌گویی‌ها از زبان باباطاهر بیان می‌شود و راوی به‌درستی از عهده کار برآمده است. در این روایت، افسانه‌های متناسب به باباطاهر پیرنگ‌تر است. گویی کارگردان می‌خواهد این نگاه افسانه‌ای و عامه‌پسند را بشکند و شخصیت عرفانی باباطاهر را از پشت پرده بیرون کند و به مخاطب بگوید باباطاهر افسانه‌ای روی دیگری نیز دارد.

اما نکته مهم‌تر این است که استفاده از تصویرسازی در میان گفت‌وگوها نمود دیگری از این فیلم دارد. در واقع گنجاندن تصویرسازی و راوی باعث شده فیلم از حالت مستند پرتره صرف خارج شود و از کارهای کلیشه‌ای در این حوزه فاصله بگیرد. آخرین موضوعی که در یک دهه اخیر مطرح شده بحث یکی بودن ظاهر جصاص و باباطاهر عریان است. نصرا... پورجوادی و پرویز اذکایی از آن پرده برداشته‌اند. در این فیلم این موضوع بسیار برجسته و تفاوت دیدگاه‌ها و استفاده از آرای مخالف نیز به نقاط قوت فیلم افزوده و نگاه متفاوت دکتر تقی‌پورنامداریان به ظاهر جصاص فیلم را پرکشش‌تر کرده است. موسیقی فیلم تا آنجا که به فرهنگ عرفانی نزدیک و همخوان است، در فیلم بسیار خوش می‌نشیند. اما یکی از ناهماهنگی‌های این فیلم، موسیقی تیتراژ است که به نظر می‌رسد فیلم را از حالت یکدستی خارج کرده‌است. نکته دیگر، استفاده از تصاویر ناب از همدان قدیم است که گویی برخی از آنها نخستین بار است پخش می‌شود و به جذابیت فیلم افزوده است./ جام‌جم

فیلم کوتاه SHORT FILM

دوشنبه ۹ آبان ۱۴۰۱ شماره ۶۳۴۳

پرتره

روایتی مستند

از زندگی باباطاهر

هرچقدر سینمای داستانی و قصه‌گوی ایران برای روایت زندگی شخصیت‌های ملی و تاریخی و معاصر توجیه دارد و بهانه می‌تراشد، سینمای مستند در این زمینه کم‌نمی‌گذارد و در حد بضاعت از هیچ کوششی دریغ نمی‌کند. یکی از تازه‌ترین پرداخت‌ها به یکی از شخصیت‌های مهم فرهنگی و ادبی تاریخ ایران، مستند «طاهر» است که سراغ روایت زندگی باباطاهر عریان همدانی عارف، شاعر ایرانی و دوبیتی‌سرای اواخر سده چهارم و اواسط سده پنجم هجری رفته است. کارگردان مستند طاهر می‌خواهد نگاه افسانه‌ای و عامه‌پسند را بشکند و شخصیت باباطاهر را از پشت پرده بیرون بکشد و به مخاطب بگوید باباطاهر افسانه‌ای روی دیگری نیز دارد. باباطاهر شخصیتی است که جنبه‌های عرفانی او در پشت حاشیه‌ها، روایت‌ها و افسانه‌های مردمی پنهان مانده است و نسبت به جایگاه او در عرفان ایرانی، پژوهش‌چندانی درباره زندگی و شخصیتش انجام نشده تا این زوایای پنهان آشکار شود. افرادی چون مجتبی‌مینوی، مهرداد بهار، مراد اورنگ، وحید دستگردی، حسن دانشور، پرویز اذکایی و نصرا... پورجوادی در این زمینه تلاش‌هایی داشته‌اند، گرچه برخی از آنها مانند وحید دستگردی و مراد اورنگ، گاهی از کار نگشودند و تنها به‌آزادی دوبیتی‌های متناسب به باباطاهر همت کردند اما دکتر پرویز اذکایی و به‌تازگی نصرا... پورجوادی در این زمینه به نتایج خوبی رسیده‌اند.